

Zaaknummer: Z/26/268489/D-711479

Raadsvoorstel

Datum agendacommissie : 14 januari 2026

Datum raadsvergadering: 18 februari 2026

Portefeuillehouder : Burgemeester Jaap
Velema

Volgnummer : 14

Korte inhoud

De gemeenteraden (in de provincie Groningen en 3 gemeenten in de provincie Drenthe) en Provinciale Staten van Groningen zijn in 2024 een lichte gemeenschappelijke regeling aangegaan ten behoeve van de samenwerking op het gebied van de uitvoering van Nij Begun. Nij Begun is de reactie van het kabinet op het rapport van de Parlementaire Enquêtecommissie Aard- gaswinning Groningen. Deze regeling geldt tot 1 maart 2026. Na een evaluatie adviseert het Regioberaad Nij Begun de gemeenschappelijke regeling te verlengen door deze opnieuw vast te stellen en daarbij de algemene besturen van de waterschappen Hunze en Aa's en Noorderzijlvest daarbij te laten aansluiten.

Onderwerp

Gemeenschappelijke Regeling ter bevordering van de democratische verankering van raden en staten bij de implementatie van Nij Begun

Voorgesteld besluit

Uw raad wordt voorgesteld de Gemeenschappelijke regeling ter bevordering van de democratische verankering van raden, staten en algemene besturen bij de implementatie en uitvoering van Nij Begun vast te stellen.

Inleiding

In vervolg op het rapport van de parlementaire enquêtecommissie Aardgaswinning Groningen geeft het Kabinet met middelen en maatregelen uitwerking aan de aanbevelingen van de commissie, onder de titel "Nij Begun: op weg naar erkenning, herstel en perspectief" (hierna Nij Begun).

Provinciale Staten van Groningen en de raden van de gemeenten Eemsdelta, Groningen, Het Hogeland, Midden-Groningen, Oldambt, Pekela, Stadskanaal, Veendam, Westerkwartier en Westerwolde hebben na het verschijnen van het rapport te kennen gegeven behoefte te hebben aan ondersteuning en informatie over hun bevoegdheden met betrekking tot Nij Begun en de daarmee samenhangende aspecten van de besluitvorming. De wens van de deelnemende raden en staten om onderling samenwerken in het kader van de positionering van raden en staten bij de uitwerking van de maatregelen in Nij Begun is in 2024 (uw raadsbesluit van 27 maart 2024) verankerd in een lichte samenwerkingsvorm in de vorm van een gemeenschappelijke regeling. Via deze gemeenschappelijke regeling is het Regioberaad ingesteld. In het Regioberaad hebben van elke gemeenteraad en de staten van de provincie Groningen twee leden zitting in het Regioberaad ondersteund door de griffier.

In december 2024 (uw raadsbesluit van 11 december 2024) is de regeling gewijzigd in verband met de toetreding van de 3 Drentse gemeenten Noordenveld, Tynaarlo en Aa's en Hunze.

De gemeenschappelijke regeling geldt tot 1 maart 2026. In maart 2024 is besloten dat ruim voordat de gemeenschappelijke regeling afloopt een evaluatie wordt gehouden in het Regioberaad. Het Regioberaad heeft de gemeenschappelijke regeling geëvalueerd en is tot de conclusie gekomen dat de regeling nog met een jaar verlengd moet worden (tot 1 maart 2027). Intussen hebben de algemene besturen van de waterschappen Hunze en Aa's en Noorderzijlvest de wens te kennen gegeven zich bij de gemeenschappelijke regeling te willen aansluiten. Daartoe wordt een nieuwe gemeenschappelijke regeling aan u voorgelegd.

Beoogd effect - wat willen we bereiken?

Met het te nemen besluit wordt beoogd om de samenwerking tussen raden, staten en algemene besturen bij de implementatie van Nij Begun structureel te behouden door het verlengen van de samenwerking in de vorm van een gemeenschappelijke regeling voorlopig voor de duur van een jaar.

Argumenten

De argumenten op basis waarvan wordt voorgesteld een gemeenschappelijke regeling aan te gaan zijn de volgende (de opsomming zal ongetwijfeld niet uitputtend zijn);

- a. de provinciale staten van Groningen, de hierna genoemde raden van de gemeenten Eemsdelta, Groningen, Het Hogeland, Midden-Groningen, Oldambt, Pekela, Stadskanaal, Veendam, Westerkwartier, Westerwolde, Noordenveld, Tynaarlo en Aa's en Hunze alsmede de algemene besturen van de waterschappen Hunze en Aa's en Noorderzijlvest hebben ondersteuning en informatie nodig met betrekking tot hun bevoegdheden met betrekking tot Nij Begun en de daarmee samenhangende aspecten van de besluitvorming;
- b. de deelnemende raden, staten en algemene besturen hebben behoefte aan onderlinge samenwerking in het kader van de positionering van raden en staten bij de uitwerking van de maatregelen in Nij Begun;
- c. de deelnemende raden, staten en algemene besturen willen de reeds bestaande samenwerking tussen raden en staten blijven verankeren in een samenwerking via de een gemeenschappelijke regeling..

Kanttekeningen

Zoals ook in maart 2024 is afgesproken, zal eind 2026/begin 2027 opnieuw geëvalueerd worden of de gemeenschappelijke regeling wordt verlengd.

Het gaat om een lichte gemeenschappelijke regeling. Er worden geen bevoegdheden overgedragen.

Alternatieven

Er is geen alternatief te bedenken waarom niet tot samenwerking zou moeten worden overgegaan door middel van een gemeenschappelijke regeling. In de eerste en belangrijkste plaats hebben de raden, staten en algemene besturen iets nodig om slagvaardig te kunnen optreden bij de verdere implementatie van Nij Begun. Met deze gemeenschappelijke regeling wordt de positie van raden, staten en algemene besturen geborgd met de formulering van artikel 1 lid 2 van de regeling. In artikel 1 lid 2 staat namelijk het doel van de gemeenschappelijke regeling helder omschreven: "De samenwerking richt zich op overleg en de advisering aan de raden, staten en algemene besturen over besluitvormingsprocessen die voortkomen uit de implementatie en uitvoering van Nij Begun en waar opportuun in samenhang met parallelle processen vanuit het Nationaal Programma Groningen".

Voorts voelt men de noodzaak van het borgen van een deugdelijke governance en een democratische legitimiteit van de te nemen besluiten.

Aanpak en uitvoering

Nadat alle raden, staten en algemene besturen deze gemeenschappelijke regeling hebben vastgesteld zorgt de provincie Groningen ervoor dat deze op de juiste wijze wordt bekendgemaakt.

Financiën

In artikel 5 van de regeling staat omschreven dat de financiën van de gemeenschappelijke regeling worden gedragen door de deelnemende bestuursorganen. Daaronder zijn te verstaan de kosten voor de ondersteuning. Bekend is dat de zogenaamde aardbevingsgemeenten extra middelen hebben gekregen. Dezen zullen voor zover noodzakelijk voor de ondersteuning worden ingezet.

Bijlagen

- Advies Regioberaad Gemeenschappelijke Regeling Nij Begun
- Wijziging GR Regioberaad Nij Begun

De agendacommissie van de raad van Westerwolde,

Onno Rijkens
wnd. raadsgriffier

Jaap Velema,
voorzitter

Nummer 14.

De raad van de gemeente Westerwolde;

Gelezen het voorstel van de agendacommissie d.d. 14 januari 2026;

Gelet op: artikel 73 van de Wet gemeenschappelijke regelingen

Overwegende dat,

Het Kabinet in vervolg op het rapport van de parlementaire enquêtecommissie Aardgaswinning Groningen, met middelen en maatregelen uitwerking geeft aan de aanbevelingen van de commissie, onder de titel Nij Begun: op weg naar erkenning, herstel en perspectief (hierna Nij Begun);

De provinciale staten van Groningen, de waterschappen Hunze en Aa's en Noorderzijlvest en de hierna genoemde raden gemeenten Aa's en Hunze, Eemsdelta, Groningen, Het Hogeland, Midden-Groningen, Noordenveld, Oldambt, Pekela, Stadskanaal, Tynaarlo, Veendam, Westerkwartier en Westerwolde ondersteuning en informatie behoeven over hun bevoegdheden met betrekking tot Nij Begun en de daarmee samenhangende aspecten van de besluitvorming;

Deelnemende raden, staten en algemene besturen behoefte hebben aan onderlinge samenwerking in het kader van de positionering van raden, staten en algemene besturen bij de uitwerking van de maatregelen in Nij Begun;

Deelnemende raden, staten en algemene besturen de reeds bestaande samenwerking tussen raden, staten en algemene besturen willen verankeren in een meer structurele samenwerking;

Deze samenwerking gestalte te geven in een lichte samenwerkingsvorm waarbij geen bevoegdheden worden overgedragen

BESLUIT:

Vast te stellen de Gemeenschappelijke Regeling ter bevordering van de democratische verankering van raden, staten en algemene besturen bij de implementatie en uitvoering van Nij Begun.

Artikel 1 Begripsbepaling en doel

1. In deze regeling wordt verstaan onder:
 - Deelnemers: provinciale staten, raden en algemene besturen;
 - Algemene besturen: de algemene besturen van de waterschappen Hunze en Aa's en Noorderzijlvest;
 - Raden: de Groningse en Noord-Drentse raden, te weten de gemeenten Aa en Hunze, Eemsdelta, Groningen, Het Hogeland, Midden-Groningen, Noordenveld, Oldambt, Pekela, Stadskanaal, Tynaarlo, Veendam, Westerkwartier en Westerwolde;
 - Provinciale staten: de provinciale staten van de provincie Groningen.
2. De samenwerking richt zich op overleg en de advisering aan de raden, staten en algemene besturen over besluitvormingsprocessen die voortkomen uit de implementatie en uitvoering van Nij Begun en waar opportuun in samenhang met parallelle processen vanuit het Nationaal Programma Groningen.

Artikel 2 Samenstelling

1. Ten behoeve van de samenwerking wordt een Regioberaad gevormd bestaande uit een afvaardiging van de deelnemers.

2. De deelnemers wijzen daartoe uit hun midden twee leden aan.
3. Deelnemers kunnen een vaste plaatsvervanger aanwijzen.
4. Het Regioberaad wordt ondersteund vanuit de griffies van de deelnemers.

Artikel 3 Voorzitter

1. Het Regioberaad kiest uit zijn midden een voorzitter.
2. De voorzitter telt niet mee bij het aantal af te vaardigen leden als bedoeld in artikel 2, tweede lid.
3. De voorzitter is belast met de leiding van de vergadering.
4. Bij verhindering van de voorzitter wordt deze waargenomen door een ander lid van het Regioberaad.

Artikel 4 Taken

1. Het Regioberaad laat zich informeren over relevante zaken.
2. Het Regioberaad adviseert de deelnemers over hun rol in het besluitvormingsproces.
3. Het Regioberaad kan namens de deelnemers advies vragen aan derden.

Artikel 5 Financiën

De kosten van de gemeenschappelijke regeling worden gedragen door de deelnemers, waaronder de kosten van ondersteuning.

Artikel 6 Verantwoording

De deelnemers dragen zelf zorg voor ruggespraak en terugkoppeling door de afgevaardigden aan de eigen raad, staten of algemeen bestuur.

Artikel 7 Openbaarheid

1. Het Regioberaad gericht op positionering van de provinciale staten, gemeenteraden en algemene besturen vindt plaats in niet-openbare bijeenkomsten.
2. Het Regioberaad maakt de agenda met onderliggende documenten en het verslag achteraf openbaar via de website van één of meerdere deelnemers.
3. Openbaarmaking van de documenten uit het voorgaande lid kan naar het oordeel van het Regioberaad achterwege blijven op grond van een belang genoemd in artikel 5.1, eerste en tweede lid, van de Wet open overheid of andere belangen van zwaarwegende aard.

Artikel 8 Verschil in opvatting

1. Het Regioberaad streeft naar eensluidende adviezen die door de grootst mogelijke meerderheid worden gedragen.
2. Indien geen consensus wordt bereikt, kunnen meerdere varianten inclusief overwegingen worden meegegeven bij het advies.

Artikel 9 Toetredings- en uittredingsmogelijkheid

1. Toetreding tot deze regeling en daarmee het Regioberaad is mogelijk voor raden, staten en algemene besturen van de gemeenten, provincies en waterschappen die direct betrokken zijn bij Nij Begun, na instemming van alle deelnemers.
2. Uittreding uit deze regeling en daarmee het Regioberaad is op elk moment mogelijk met het in acht nemen van een termijn van 3 maanden.

Artikel 10 Horizonbepaling/evaluatiemoment

1. De regeling werkt tot uiterlijk 1 maart 2027.
2. Ruim voor 1 maart 2027 wordt de regeling geëvalueerd.
3. Op basis van deze evaluatie beslissen raden, staten en algemene besturen over een verlenging van de regeling.

Artikel 11 Opheffing en wijziging

1. Het Regioberaad kan de deelnemers adviseren om de regeling op te heffen of te wijzigen.
2. Eén of meer deelnemers kan een verzoek tot wijziging of opheffing van de regeling kenbaar maken aan de deelnemers.
3. Opheffing of wijziging van de regeling komt tot stand bij eensluidende besluiten van de deelnemers, met inachtneming van het bepaalde in artikel 73, vijfde lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Artikel 12 Citeertitel

Deze regeling wordt aangehaald als: Gemeenschappelijke regeling ter bevordering democratische verankering raden, staten en algemene besturen bij implementatie en uitvoering Nij Begun.

Artikel 13 Bekendmaking en inwerkingtreding

1. De Provincie Groningen wordt aangewezen om de regeling bekend te maken.
2. Deze regeling treedt in werking de dag na bekendmaking in het Provinciaal Blad onder gelijktijdige intrekking van de 'gemeenschappelijke regeling ter bevordering democratische verankering raden en staten bij implementatie en uitvoering Nij Begun'.

Dit is besloten in de openbare vergadering van 18 februari 2026

Namens de raad,

Onno Rijkens
Wnd. raadsgriffier

Jaap Velema
Voorzitter